

emberi lélekről is, a családokon belül gátakat építő tradíciók kiúttalanságának terhéről. Bár a számunkra (némileg) idegen kultúrelemek akár önmagukban is érdekességként hatnak, a szerző sokkal messzebbre megy, mélyebbre ás: oda, ahonnan ezek a problémák – az emberi ott-hontalanság, elhagyatottság – valójában fakadnak, s ettől kezdve nem tekinthetünk magunkra kívülállók-ként, nem beszélhetünk nagyvonalúan róluk és magunkról.

Már a szerző nyelvhasználata is sajátos nyomatékot kölcsönöz műveinek. Az egyszerű, bonyolultságtól idegenkedő textus, a hallgatósokkal beszélő mondatok, a megfigyelésnek ilyen fokú türelemmel párosuló jelenléte lebilincselő. Az egyetlen metaforává átlényegülő történetek tisztasága óhatatlanul az önvizsgálat irányába, az élethazugságok, a mindennapok általunk életre hívott álvalóságainak leleplezése felé sodor.

Hvang Szun-von mesterien szövi át írásait az elmúlt évezredekben táplálkozó népmesei elemekkel, babonákkal, s teszi ugyanezt, ugyanilyen színvonalon a 20. század hiedelemvilágának töredékeivel. Megszűnik az idő és a tér, egyetlen kimerevített pillanat marad, amelyből felépíti történeteit, melyekben a cselekmény másodlagossá minősül, hogy átadja helyét a miérteknek, melyeknek magvait bennünk veti el. Nincs rohanás, nincs felfokozás,

csak egy-egy apró történés, a szereplők valamelyikének egyetlen meggondolatlan, balga mondata, amely már sejteti a közelgő tragédiát, az emberi végességnek, a túlzott magabizásnak, az alázat hiányának elkerülhetetlen velejáróját. Hősei többnyire egyszerű, hétköznapi emberek, akik magatehetetlenül engedelmeskednek szerepeiknek, sodródásukról tudomást sem véve merően elzárkóznak a változás, a változtatás lehetőségétől, börtönük szorongató jelenlététől, mely valamiféle látszólagos stabilitás ígéretét hazudja. Ha nem lenne terhelt, pejoratív tartalommal felruházott szó, bátran mondhatnák: Hvang Szun-von novellái minden erőltetéstől, didaktikus szándéktól mentes példázatok. Nagyszerű, csodálatos utazást ígérő könyv.

CSEPREGI JÁNOS

(Fordította Szűts Zoltán és Yoo Jin-il,
Ráció Kiadó, Budapest, 2005,
216 oldal, 2300Ft)

FÁBIÁN LÁSZLÓ:

Henrik király nyughatatlan éjszakái

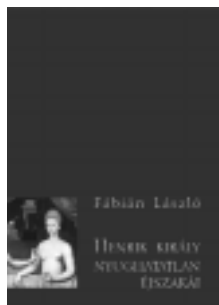
Fábián László nem történelmi regényt írt. A főhősként szereplő IV. Henrik és a körülötte mozgó szereplők természetesen léteztek, s a

könyvet lehetne úgy is olvasni, mint a 16–17. századi, vallásháborútól sújtott Franciaország történetének lebilincselő, izgalmas kalandját. Ám egész másféle kalandokra tevődik át a hangsúly: a főleg életrajzi érdekességként számon tartott, történelmi-etlenebb magánélet válik a regény központi elemévé. Henrik herceg a nők között; nők, nők és újra nők, minden mennyiségben. A regénykompozíció is igazodik ehhez, a tíz fejezet az egyes szerelmi periódusokat fogja át, nem számítva az utolsót, ahol a feleség, Valois Margit veszi át a szót, más nézőpontból mondva el az eseményeket.

A regény különlegessége abban rejlik, hogy az elbeszélő mindentudó narrátorként tűnik elénk, így a váratlan fordulatok elmaradnak, ám a szöveg éppen ettől a narrátori szereptől válik rafinálttá. Ehhez járul az időszerkezet teljes felborítása, felbontása; ide-oda csapongunk, lát-szólágos összevisszaságban. Mindez csupán a látszat, a valóságban Fábián minden egyes utalással (előre- és hátrautalásokat egyaránt alkalmaz) totalizálni kívánja Henrik magánéletét, s közben az allúziók szövevényéből kibontakozik egy hihetetlenül ravasz, számító, cinikus világ, ahol az intrika, a cselvetés, a hazugság természetes, játszi könnyedséggel hatja át a mindennapokat.

A regény központi figurája Henrik, aki IV. Henrik néven – hosszú, szűnni nem akaró, újra és újra fellángoló, több évtizedes háború után – Franciaország királya lett. Járjon azonban hősünk bárhol, útját kalandok és újabb kalandok szegélyezik. Lányok, asszonyok – egyre megy. Mulatságos, néhol tragikomikus színben tűnik fel előttünk; verset ír, szaval, szerenád ad, a csatátról egyenesen az imádott hölgyhöz vágat, boldog, boldogtalan. Mintha semmi sem lenne neki elég. Természetéből fakadóan, libidójától hajtva (inkább előbb, mint utóbb) új és új kihívásokat keres. Mindeközben természetesen a harc is folyik, de nem lehet olyan dühödtt és ádáz a küzdelem, hogy ne szakíthatna időt szerelmi kalandjainak folytatásához.

Mégsem csupán Henrik kalandjairól van szó, hanem az olvasó kalandjáról is: elvileg a történelemben, valójában azonban egy ember magánéletén keresztül válik láthatóvá a kor. Egy olyan olvasási lehetőség nyílik meg, amely jó ideig ismeretlen volt. A történelmi gondolkodás, vagyis az, hogy képesek vagyunk magunkat, életünket történetként szemlélni, lehetőséget ad arra, hogy újra szemléljük és rekonstruáljuk Henrik életútjának egyes állomásait. Az utolsó fejezetben látható leginkább a hagyományosnak mondható, törté-

neti szemléletmód, amint Margot (Valois Margit) mintegy *codaként* összefoglalja és lezárja a regényt. A zárófejezetben újraolvashatjuk, a kronologikus rendre jobban építve, a francia történelem viharos évtizedeit, kezdve a hugenotta háborúktól Navarrai Henrik hatalomra kerülésén át egészen az 1610-es merényletig, mely egyben a regény zárszava is.

A *Henrik király nyughatatlan éjszakái* című regénnyel egy nagyon sokféleképpen olvasható mű kerülhet az olvasó kezébe; több megközelítési lehetőség áll nyitva előtte. Történelem, szerelem, kaland, ármány, sajátos nézőpontú és hangvétellű, roppant szórakoztató eleggyé formálva.

SÜTŐ CSABA ANDRÁS

(Kortárs Kiadó, Budapest, 2005,
300 oldal, 2500 Ft)

TABÁK ANDRÁS:

A helvéciai próba

Mi jut eszébe a legtöbbszörünknek az iskolai történelemórákról? Évszámhegyek, szakállas, komor tekintetű királyok, csaták és további csaták. Pedig a történelem az emberekről szól. Talán más is lenne a helyzet, ha a tanórákon több szó esne az emberekről. Arról, hogy mit ettek-ittak, miről beszélgettek, hogyan gondol-

kodtak a régebbi korokban. Mindjárt könnyebben meg lehetne érteni, miért alakult úgy egy-egy történelmi helyzet, ahogyan alakult. A történelem, bizony, tükrök. Belenézünk a múltba, és élesebben látjuk benne a jelent.

A tükrök szerepét gyakran betöltheti az irodalom is. Mint például Tabák András kötete, *A helvéciai próba*. A könyv negyvenkilenc írói évből összeválogatott negyvenkilenc novellából áll, 7x7-es tematikus ciklusokba rendezve. Mindegyik novellaciklust a szerző egy-egy verse vezeti be. Roppant sokszínű a könyv, a novellák témáját és műfaját tekintve is. Mégis egységesnek mondható. Az egyes, önmagukban is tökéletesen érthető és élvezhető személyes történeteknek együttes üzenetük van: a könyv kompozíciója is tartalomhordozó. Olvastán csakugyan sokkal több tudható meg a régi és nem is oly régi magyar hétköznapokról, mint – mondjuk – az iskolai tankönyvekből. A valóságot – ismét itt egy bizonyítéka – sokféleképpen lehet ábrázolni, és erre a szépirodalomnak számos eszköze van. Tabák pedig biztos kézzel használja ezeket.

Szinte az összes írásában igen fajsúlyos témákhoz nyúl: az egyén szabadsága és méltósága Mátyás udvarában, a világháború és a holokauszt során, az úgynevezett szocializmusban. Ám mindezt anekdotikusan, és ami a legfőbb: finoman beszéli el. Némelyikben a családi élet